

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

11. Loco libertatis abstinendi à peccato inducta est peccandi neceßitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

CAPVT XI.

Loco libertatis abstinendi à peccato inducta est peccandi necessitas.

QUOD si quis iuxta istam Augustini doctrinam intellexerit, quo pacto non sit jam liberum ante fidem à peccato abstinere, facile intelliget, illius secundi pronuntiati præcedenti capite propositi veritatem, quo videlicet pacto in peccato necessitatem præcipitati sumus: quod non minori certitudine & asseverantia Augustinus docet. Si enim non est liberum à peccato abstinere, profectò necesse est peccatum facere, ut per se patet liquidissime. Nam propterea ista duo promiscuè & pro ipsdem ab Augustino usurpari solent. Invectam igitur esse peccato primi hominis necessitatem, ferre non poterant Pelagiani. Non enim dubitabant, illud esse ipsillimum fermentum hæresis Manichææ: super quo gravissimus inter Julianum & Augustinum conflictus fuit. Julianus enim philosophiâ subnixus asseverantissime confirmabat, necessitatem istam capitaliter libertati arbitrij repugnare. Hinc illa creberrimè repetita: *Libertati arbitrij possibilitas est vel admittendi vel vitandi peccati, ex pers cogentis necessitatis, que in suo ipse iure habet utram suggerentia partem sequatur. b Homo in peccatum a nullo impellitur, vel a peccato abstrahitur voluntate captiva. c Ut ratio prodidit, arbitrij libertas est propius aut necessitatis, ut nemo sit vel bonus vel malus, cui non sit liberum esse contrarium. d Sine libertate arbitrij integritate, scilicet ad bonum & malum, æquitas Christo proprii non potest consistere iudicij. e Neque cuiquam, exclusa libertate, boni vel mali necessitas credatur incumbere.* Quibus similia in Iuliani scriptis passim obvia sunt. Sed hanc arbitrij libertatem ad bonum & malum funditus Augustinus pro utraque parte subvertit. Docet enim contra Pelagianorum istas assertiones, libertatem arbitrij non solum cum necessitate solius boni faciendi posse consistere, sed etiam cum necessitate solius mali: imò ex necessitate boni salvam relinquente libertate, probat eam etiam nullam mali necessitate periri. Nam cum Iulianus acriter reprehenderet, quod in Augustinò sensu voluntas appetende inguiter pravitatis incuberet, & Augustinum stultitiæ & profanitatis argueret, eo quod liberum vocaret id, quod nisi unum velle non posset, videlicet solum malum, seu peccatum, de quo agebatur; respondet ei Augustinus: *Liberum non est, nisi quod duo posse velle, id est bonum & malum. Liber Deus non est, qui malum non potest velle: de quo etiam ipse dixit: Deus esse nisi iustus non potest. Sicne Deum laudas, ut ei auferas libertatem? An potius intelligere debes, esse quandam beatam necessitatem, qua Deus iustus non potest esse? Ita ex necessitate boni, cui Deus malum velle non potest, sed solum bonum, probat etiam ingoliamem*

manere libertatem arbitrij, quamvis similiter bonum velle non possit. Et cum Iulianus eandem querimoniam de libertate, non solum mali, sed & boni potestatem postulante repeteret, ut reatus peccati peccanti possit imputari: eadem responsione telum illud retorquet: *Ergo nec in vero est arbitrij libertas, quia malum facere non potest &c.* Rursusq; Iuliano vociferante quòd Augustini liberum arbitrium ante malo, postea boni necessitate subverteret, retundit impetum ejus ex eo, quod neque Deus, neque Angeli, neque beati libertate arbitrij spoliuntur, quamvis in eis sit boni perpetua & beata necessitas. Hac ergo generali præmissa velitatione, ex qua tamen sensus Augustini & hæresis Iuliani liquidissime cognosci potest, ad rem ipsam accedunt propius, clamatque Iulianus, *Insistam non imputare, nisi simile liberum est abstinere: gravissimique criminis loco imputat Augustino, quod dixisset, esse necessitatem mali, quoniam, inquit, sicut dixisti: Ad faciendum bonum non est libera, per que hoc aliud agere non potest, nisi malum; voluntatem proinde ab insania mali ipsa quam patitur mali necessitate defendi.* Præstius igitur Augustinus rem ipsam explicando subiungit: *Multum erras, qui vel necessitatem nullam putas esse peccandi, vel eam non intelligis illius peccati esse penam, quod nulla necessitate commissam est. Si enim necessitas nulla peccandi est, ut omittam vim mali eius quod originaliter trahitur, (id est concupiscentiæ) hoc enim nullum esse vos vultis: quid patiebatur, quæso, qui secundum vestrum sensum tantâ mole mala confuetudinis premebatur, ut diceret: Non quod volo facio bonum, sed quod nolo malum, hoc ago? Hanc enim Ser ptyram ipse Pelagius Pelagiani auctor dogmatis ita intelligebat, ut esset vox peccatoris sub lege adhuc positi, qui nimia vitiorum consuetudine velut quadam teneretur necessitate peccandi: & quamvis bonum appetere voluntate, ipsa tamen præcipitaretur in malum; sicut ipsissimus Pelagij verbis ex libro ejus tertio de libero arbitrio desumptis, Augustinus refert. Pergit igitur Augustinus in asserenda peccati necessitate: *Demde, inquit, cogitare te existimo, quod appetendum, quod vitandum sit in agenda vita, quanto labore discatur. Qui autem nesciunt, ipsam boni appetendi malique vitandi ignorantiam patiuntur peccandi necessitatem. Necesso est enim ut peccet, qui nesciendo quid facere debeat, quid non debeat facere, sciat. De quo genere malorum Deus rogatur, ubi dicitur: Delicta invenit, & ignorantia mea ne mimeris. Quod genus delictorum si non imputaret Deus iustus, non ea sibi dimitti posceret homo solus. Unde dicit & Dei famulus Job: Signasti peccata mea in sacculo. & amonasti si quid iniquitatis commisi. Cum vero insultaret Augustino Iulianus, quod per argumen-**

LIBERTAS

a Lib. 7 oper. imper. f. 127

b Ibid.

c f. 122.

d f. 132.

e f. 240.

Lib. 3 oper. imper. f. 150

Lib. 3 oper. imper. f. 150

Lib. 3 oper. imper. f. 150

479

argumenta sua totum fumentum necessitatis evanescentes, eo quod voluntas non posset convinci, nisi quæ potuit utique tam bonum velle, quam malum voluit. Rursus Augustinus duas illas necessitates velut peccandi radices tangit, ignorantiam scilicet & concupiscentiam: *Ne-cesse est ut peccet à quo ignoratur instituta: nunquid adeo cum instituta cognoverit, non sunt ei remittenda peccata, quæ ignorantia necessitate commisit? Aut quia iam cognovit, quemadmodum vivere aubeat, de ipso (forte, de seipso) ei præsumendum est, ut visum vivat, & non de illo, cui dicitur: Ne nos inferas in tentationem? Non est igitur impunitatis securitas in necessitate peccandi: sed ut non obstitit ista necessitas donat ille cui dicitur: De necessitatibus meis erue me. Donat autem duobus modis, & præteritam dimitrendo impietatem, & opulando ne intremis in tentationem. Vnusquisque vero tentatur à concupiscentia sua abstractus, & illectus. Hinc ulterius Iulianum ex proprijs principijs jugulat: juxta quæ dixerat, affectionales quædam qualitates malas ita homini inhærescere, ut aut magnis molitionibus, aut nullis omnino separentur. Quisquis ergo, inquit, eam timiditate peccaverit, quæ ab illo non potest separari, quid aliud quam necessitate peccabit? Sed vos ista peccata ex illis venire peccatis, quæ nulla necessitate commissa sunt, in illo saltem conceditis, qui dicit: Quod nolo malum, hoc ago. Quis enim ut istam patiatur necessitatem, non nisi peccandi consuetudine premittitur, procul dubio priusquam peccaret, nondum necessitate consuetudinis premittitur. Ac per hoc etiam secundam vos, peccandi necessitas unde abstinere liberum non est, illius peccati pena est, à quo abstinere liberum fuit, quando nullam pondus necessitatis urgebat. Ex hoc ergo argumento ad hominem, quia fatebantur Pelagianos eos, qui malo inolite consuetudinis premebantur, quadam peccandi necessitate teneri, & quamvis bonum appetere voluntate, usu tamen præcipitari in malum (ut supra ex Pelagio diximus) concludit Augustinus multò invictissimè propositum suum de peccandi necessitate, quæ ex concupiscentia illa universali omnibus omnino creatis bonis inhiantem nascitur: *Cur ergo non creditis tantum saltem valuisse illud primi hominis ineffabiliter grande peccatum, ut eo vitaretur humana universa natura, quantum valet nunc in homine uno secunda natura? Sic enim à doctis appellari consuetudinem nos commemorandos putasti. Cum igitur & illa fateamur in hominibus esse peccata, quæ committuntur non necessitate sed voluntate, quæ tantummodo peccata sunt, unde ab eis liberum est abstinere: Et peccatis de ignorantia vel affectionum necessitate venientibus, quæ**

A iam non solum peccata, verum etiam pena sunt peccatorum, plenum sit genus humanum, quomodo dicitur definitionibus nostris peccatum nec in moribus inveniri? Quibus verbis retundit illud acumen Iuliani, quo putabat, peccata hoc ipso quo necessaria, non jam esse peccata, utpote quæ peccata esse non possent, nisi voluntas quæ peccaverit illo ipso tempore, quo peccat, potestatem habeat recedere à malo & facere bonum, ut constat ratio libertatis, sicut ad fastidium usque in eodem opere Iulianus repetit. Totis enim viribus dogma istud Pelagianum asserit Iulianus, evertitque Augustinus; Non posse esse peccatum, juxta definitionem Augustini olim datam, nisi ab eo sit liberum abstinere: *Neminemque esse vel bonum vel malum, cui non sit liberum esse contrarium.* Cum ergo Iulianus hanc planissimam Augustini mentem intelligeret, sicut verba sonant, eam exprimit sapissimè sicut nos eam explicuimus, ita videlicet, ut peccato primi hominis liberum arbitrium quasi altera alâ truncatum fuerit, hoc est, libertate faciendi boni; neque alia libertas manserit reliqua ante fidem, nisi quæ malum possit facere, non tamen à malo recedere: eodem videlicet modo, quo beatis dicimus ademptam esse libertatem faciendi mali, sola superstita libertate boni, quam non possunt amplius ab arbitrio suæ voluntatis excutere. Quicquid enim volunt, vel se velle volunt, sub ratione boni honesti ac divini volunt. Hinc igitur illa verba Iuliani, quibus crebrò mentem Augustini clarissimè ob oculos ponit: *Voluntas, sicut dixisti, ad faciendum bonum non est libera, perque hoc aliud agere non potest nisi malum.* Et iterum: *Tu putas, quia libertate solum peccatur.* Et alibi luculentissimè mentem Augustini esse dicit, quod arbitrij libertas primo est eversa peccato, & in omni demceps hominum genere manere adeo remansit, ut non sit ei possibile, nisi tantummodo malum facere. Itemque rursus, quod non habeat in facultate electionem partu alterius, id est, recedere à malo, & facere bonum: sed iniquitatis necessitate depressa, appetentia criminum parere compellatur. Cujusmodi objectiones ex Augustini mente semper intelliguntur de statu liberi arbitrij sub lege, seu ante gratiam atque fidem, hoc est, de libero arbitrio, sicut cum hominibus nascitur, & antequam per Christi gratiam reparetur: earumque veritatem nunquam diffidet Augustinus; sed semper magis magisque verissimam esse profitetur, vel semel explicatam tacitus prætermittit.

Lib. 1. oper
beati recedere à malo & facere bonum, ut constat ratio
imper. f. 14

Ibid. f. 127

Ibid. f. 15

Lib. 1. operi
imper. f. 16Lib. 2. operis
imper. f.